

e-mail: o.petrushka@tneu.edu.ua

Петрушка О.В., к.е.н., старший викладач кафедри фінансів
ім. С.І. Юрія ТНЕУ

ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ПЕНСІЙНОГО ВІКУ ТА СФЕРИ ЙОГО ВПЛИВУ

Petrushka O.V., *Ph.D., Senior Lecturer of Department of Finance
named after S.I. Yuriy, TNEU*

FUNCTIONAL SETTING OF RETIREMENT AGE AND SPHERE OF ITS INFLUENCE

Розглядаючи питання доцільності підвищення пенсійного віку в Україні, варто зупинитись на його функціях і сферах впливу. Пенсійний вік, як системний параметр, здійснює вплив на ряд суспільних сфер буття, серед яких: економічна, адміністративна та соціальна.

Вплив на економічну сферу проявляється у виконанні двох функцій: макроекономічного регулювання та координації ринку праці. Економічна ефективність підвищення пенсійного віку характеризується динамікою двох вагомих факторів – людських ресурсів та капіталу. Підвищення пенсійного віку сприяє зростанню доходів населення та, відповідно, споживання. Водночас відбувається різке зменшення рівня заощаджень, що в свою чергу може негативно впливати на економічне зростання (через зростання реальної процентної ставки). Пенсійний вік має здатність прямо впливати на попит і пропозицію робочої сили, а також виступати регулятором одного із факторів виробництва. Його підвищення веде до зростання пропозиції робочої сили, що може мати як позитивний, так і негативний для економіки вплив залежно від особливостей демографічної та економічної ситуації в країні. Пенсійний вік може впливати і на регулювання масштабів тіньової економіки. Так, необґрунтоване його підвищення спонукає економічно активне населення до самостійного забезпечення власного майбутнього, що супроводжується зростанням частки нелегальної економіки, а отже, недонадходження до державного бюджету податків та обов'язкових платежів [1, с. 6].

Вплив пенсійного віку на адміністративну сферу проявляється у послабленні чи посиленні тиску на різного роду соціальні служби та центри зайнятості. У разі підвищення пенсійного віку зросте навантаження на

служби зайнятості, оскільки саме ці державні органи виступають з'єднувальною ланкою між роботодавцями та працівниками в процесі пошуку роботи. Підвищення пенсійного віку сприяє загостренню конкуренції на ринку праці, що погіршує матеріальне становище звільнених працівників передпенсійного віку та спонукає їх все частіше звертатись до соціальних служб.

Вплив пенсійного віку на соціальну сферу проявляється у регулюванні внутрішньої трудової міграції, змінах у демографічній ситуації, а також посиленні чи послабленні тиску на інші елементи пенсійної системи. Виходячи із пріоритетів державного розвитку, уряд країни має можливість регулювати трудову міграцію населення шляхом встановлення пільг стосовно пенсійного віку в залежності від виду професій або за територіальною ознакою. Так, наприклад, необґрунтоване підвищення пенсійного віку для жінок в Україні створює додаткові перепони при прийнятті молодими сім'ями рішень щодо кількості дітей, оскільки більшість жінок, що вийшли на пенсію виконують соціальну функцію бабусь, замінюючи дитячі садки, групи продовженого дня та гуртки.

Загальний перелік впливів пенсійного віку на процеси у суспільстві не обмежується вищенаведеними, проте варто зазначити, що їм притаманні певні особливості: масштабність процесів, їх тривалість у часі та зримість наслідків [2, с. 6]. Усі без винятку вищенаведені функції пенсійного віку є тісно пов'язані між собою й на практиці взаємодоповнюють одна одну.

Література:

1. Линченко В. Тенденції розвитку та проблеми впровадження підвищення пенсійного віку / В. Линченко // Соціальний захист. – 2010. – №6. – С. 6–8.
2. Пенсійний вік: іноземний досвід та вітчизняні реалії. аналіт. доп. / О.П. Коваль. – К.: НІСД, 2013. – 37 с.